

Památky a zajímavosti

1) Budova A

Kulturní památka. Je nejstarší budovou v léčebně. Jako základní objekt kláštera ho letech 1717 – 1727 vybudovali jezuité. Nachází se v něm bohatě zdobený refektář (klášterní jídelna a obřadní místnost) Unikátní jsou stropní fresky. Zobrazují výjevy ze života sv. Františka Xaverského. Olejovou nástropní malbu doplňují bohaté štuky.

2) Kostel

Kulturní památka. Byl přistaven ke klášterní rezidenci v roce 1735. Je zasvěcený sv. Františku Xaverskému a podobá se pražskému kostelu sv. Klimenta. Má bohaté a vzácné umělecké a řemeslnické vybavení. Freskové malby na klenbě jsou dílem jezuitu Kramolína. Varhany z roku 1736 postavil Václav Pantoček z Dačic.

3) Brána Markéta

Kulturní památka. Je součástí bývalého klášterního komplexu. Název „Markéta“ má podle fresky vyobrazené v jejím štítě - sv. Markéta hází srp do žita.

4) Vodárenská věž

Kulturní památka. Byla postavena v roce 1908 při rozšiřování kapacity léčebny. Je vysoká 26,3m a jako zásobárna vody slouží do současnosti. Je opravená v letech 1997 – 99 včetně obou nádrží. Jejich objem je 85 a 95 m³

5) Administrativní budova

Objekt zajímavý svojí zachovalou funkcionalistickou podobou. Postavena v roce 1927. Dodnes jsou v ní kanceláře. Původně v ní byly také byty nebo později i oddělení pro batolata. V současné době je nahradily např. ambulanci ordinace, lékárna, archivy. Ve foyeru je výstavní síň se stálou expozicí různých umělců, kteří svá díla věnovali léčebně jako dar.

6) Škola

Ústavní škola byla slavnostně otevřena 28. listopadu 1926. Kromě šesti tříd, tělocvičny a dílen obsahovala i vnitřní bazén. Od počátku k ní patřila velká část parku s dětským hřištěm a slunečními lázněmi.

7) Budova rehabilitace

Původně pitevna s laboratoří a síní pro vypravení pohřbu. Postavena v letech 1924 – 29.

Zajímavosti parku

8) Dub červený

Věk tohoto stromu je odhadován na 110 let.

9) Zerav obrovský - Túje obrovská

Věk tohoto stromu je odhadován na 100 - 120 let.

10) Lípa stříbrná - plstnatá

U těchto exemplářů je ještě dodnes patrné místo roubování. Jejich stáří je kolem 110 let.

11) Jasan ztepilý

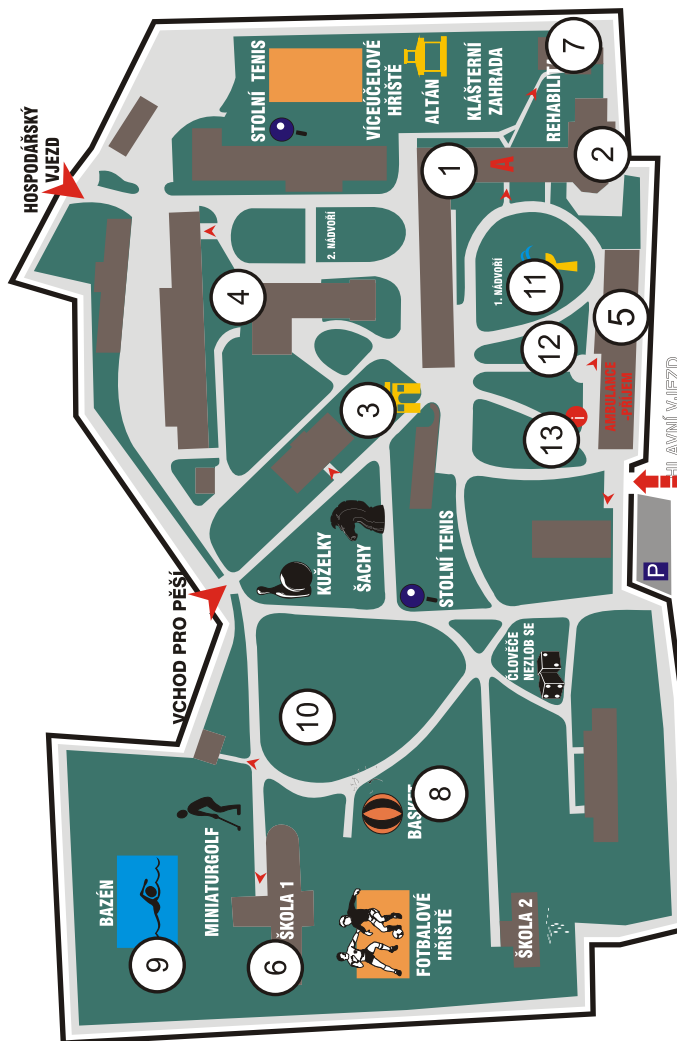
Tomuto exempláři může být kolem 100 let.

12) Dub letní.

Jediný strom svého druhu v našem parku.

13) Jeřáb ptačí

Výjimečnost tohoto exempláře je svojí relativně velkou tloušťkou kmene - cca 40 cm a stářím 80-100 let.

Při příležitosti Dnů Evropského kulturního dědictví vydala Dětská psychiatrická léčebna Opařany, 2008

Dětská psychiatrická léčebna Opařany

Odborný léčebný ústav pro děti a dorost se specializovanou péčí v oboru dětská a dorostová psychiatrie.

Dětská psychiatrická léčebna Opařany
Opařany 121, 391 61
Tel: 381 204 211
Fax: 381 204 210
E-mail: dploparany@dploparany.cz
<http://www.dploparany.cz>

Historie místa

Nejstarší zmínka pochází z roku 1287. Podle ní původně stávala v těchto místech tvrz s pivovarem. Byla z kamene a dřeva a ještě v roce 1727, kdy byla zbořena, měla zachované světnice a komory.

Za dobu své existence vystřídala dlouhou řadu majitelů. Například v roce 1268 ji koupil Přemysl Otakar II. Za husitských válek patřila přechodně Táboru. Nové sídlo (zámek) na jejím místě vystavěla Anna Hozlauerová z Kalenic a na Olší, která koupila Opařany v roce 1628. Roku 1656 obec převzal syn Františky Slavatové Jan Jáchym a o jedenáct let později vše prodal jezuitské koleji Tovaryšstva Ježíšova v Jindřichově Hradci. Za dva roky opařanský statek s dalším majetkem odkoupila jezuitská kolej v Praze a připojila ho ke svému bernartickému a dobronickému majetku.

S příchodem jezuitů došlo v Opařanech k rozsáhlému budování. Zbourali zbytky staré tvrze i kaple. Na okraji obce vyrostl komplex kláštera a kostel zasvěcený sv. Františku Xaverskému.

Po zrušení jezuitského řádu připadl roku 1773 jeho bývalý majetek v Opařanech a Bernarticích studijnímu fondu. Ve veřejné dražbě ho pak 28. 3. 1825 zakoupila kněžna Kvido Balduine z Paarů pro svého nejstaršího syna Karla. Tak se klášter stal součástí panství v Bechyni a přestěhovaly se do něj vrchnostenské úřady a byty úředníků. O klášteře se začalo mluvit jako o zámku.

Roku 1854 ho rodina Paarů poprvé nabídla zemskému výboru pro filiálku pražského blázince. Po neúspěchu opakovala nabídku v roce 1861. O sedm let později se uvažovalo o zřízení trestnice, ale pro nedostatek vody z jednání sešlo. Konečně v roce 1887 si areál za účelem zřízení ústavu pro choromyslné pronajal zemský výbor a později ho koupil.

Historie Dětské psychiatrické léčebny

„Královský český zemský filiální ústav pro choré pomatence v Opařanech“ byl uveden do provozu 1. září 1887. Jednalo se o pobočku pražského blázince. Otevření předcházela řada jednání a úprav.

Důvodem rozšíření pražského ústavu pro choromyslné byl prudký vzrůst počtu nemocných. Komise vyslaná do Opařan na prohlídku nabídnutého zámku dospěla k závěru, „že by zámek Opařanský jak vzhledem k poloze a podnebí, tak i se zřetelem na stavební zařízení jeho a vůbec na všechny okolnosti rozhodující dokonale se hodil k umístění ústavu pro choré pomatence“.

V počátku měl ústav 211 lůžek. Na podzim roku 1887 bylo postupně přemístěno z pražského ústavu do Opařan 138 pacientů a v roce 1889 měl již 279 nemocných. Proto byl už o dva roky později postaven nový pavilon.

Protože po 1. světové válce v ústavech pro choromyslné značně stoupal počet dětí a mladistvých, objevila se potřeba soustředit v jednom ústavu péči o duševně postižené děti. Proto zemský správní výbor uložil ředitelství opařanského ústavu, aby podalo návrh na jeho přeměnu na zařízení dětské.

O změně na ústav pro děti rozhodl zemský správní výbor pro Čechy na svém sezení v březnu 1923. První dětské pacienti ale byli přijímáni až na podzim následujícího roku.

Už v roce 1927 se ústav rozrostl tak, že měl vlastní školu, školku, pítěvnu... Celkem 22 budov. Připomínal samostatnou obec, která byla absolutně soběstačná k ošetřování i výchově dětí se všemi vymoženostmi tehdejší lékařské vědy. Postačoval pro 450 dětí, čímž byl jedním z největších ústavů pro duševně nemocné děti v Evropě.

V období 2.sv. války byl dočasně vystěhován v souvislosti se zřízením německého lazaretu. Po válce v něm (opět dočasně) zřídila svoji posádku Československá armáda.

V roce 1953 byl ústav rozšířen ještě o stanici batolat o 22 lůžkách.

Léčebna ale i bez ní byla přeplněná. Víc než zařízení zdravotnické fungovala jako odkládací zařízení pro chronicky nemocné. Tomu odpovídalo i její úsporné hmotné a kádrové vybavení.

Teprve s nástupem nového ředitele v roce 1955 se práce v léčebně více vydala směrem diagnostickým a léčebným. Ústav se postupně přeměnil ve skutečné zdravotnické zařízení, v němž se nemocným dětem dostalo moderní psychiatrické péče. S cílem zlepšit péči se v roce 1975 dokonce snížila jeho kapacita.

Započatý proces zkvalitňování péče probíhal (s krátkým přerušením na konci 70.let) až do politického zvratu v roce 1989. V souvislosti s reorganizací společnosti změnila léčebna zřizovatele. Z Krajského ústavu národního zdraví v Českých Budějovicích přešla pod ministerstvo zdravotnictví. Musela se také sžít s novým systémem financování zdravotní péče. Začal její dosud trvajícím boj s dramaticky se zhoršující ekonomickou situací. Přesto má významné zásluhy na obhajování oboru pedopsychiatrie jak v odborné, tak i ekonomické oblasti. Vzniká při ní ambulantní pracoviště dětské psychiatrie.

V posledních letech zažívá nebyvalý rozvoj v oblastech modernizace technického vybavení, obnovy budov a humanizace prostředí. Zavádí rehabilitačně-resocializační programy. Díky dětskému hnutí Stonožka a sponzorům získává bazén, horolezeckou stěnu, víceúčelové sportoviště, farmu, sad, vodoléčbu, miniaturní golf, čajovnu nebo klub.

Park

Přesné datum jeho založení není známo. Jisté je, že původně byl mnohem menší než dnes. Za působení jezuitů bylo nádvoří podle archivních map rozděleno na dvě souměrné plochy. Cesty kopírovaly půdorys budov. Okolní plocha byla zřejmě zatravněná, místy doplněná stromy, bez většího kompozičního záměru.

Mapa přibližně z roku 1840 už ukazuje, že základem parku byl pravidelný rastr stromů. Hranice zámecké zahrady kopírovaly obecní komunikace pod centrální bránou a současnou východní hranici areálu. Prostor parku protínaly dvě do kříže komponované cesty. V areálu byla kuchyňská zahrada a malý skleník. Pod okny zámku stromy lemovaly rozlehlý rezervoár vody. Západní křídlo parku sloužilo jako stromová školka.

Rozšíření na plochu dnešní velikosti byl park pravděpodobně až v 19. století. Napovídá tomu nová část prostoru, která má podobu anglického parku.

Park byl nejspíše osázen bez kompozičního záměru. Byly vysazovány především dřeviny listnaté v kombinaci s ovocnými a pouze malé množství jehličnanů. Postupně dosadby se soustředily na listnaté, ovocné dřeviny a keře. Nejmladší jsou jehličnany v podobě živých plotů.

V areálu se nacházejí dřeviny všech kategorií sadovnické hodnoty. Od výrazně cenných exemplářů po polomrtvé stromy. Celkem je jich přibližně 400, z toho 136 jehličnanů a 259 listnáčů.

Jediné symetrické prvky jsou dvě aleje javorů s tvarovanou korunou a v prostoru před zámkem lípy, které tvoří oblouky kolem stávajících cest. Park je chráněnou kulturní památkou. Dřeviny jsou zajímavé rozličností i stářím. Areálem vede značená naučná stezka s popisky těch nejvýznamnějších. Je zázemím pro sportovní programy, volnočasové aktivity a nabízí i relaxační zóny.

